

Ryttylässä 17.09.2009
Matti Väisänen

AJALLISET – IANKAIKKISET

Mt 6:19–24
(16HJS III vk)
Seinäjoki
20.09.2009

Teksti: *"Älkää kootko itsellenne aarteita maan päälle. Täällä tekevät koi ja ruoste tuhojaan ja varkaat murtautuvat sisään ja varastavat. 20. Kootkaa itsellenne aarteita taivaaseen. Siellä ei koi eikä ruoste tee tuhojaan eivätkä varkaat murtaudu sisään ja varasta. 21. Missä on aarteesi, siellä on myös sydämesi. 22. "Silmä on ruumiin lamppu. Jos silmäsi on terve, koko ruumiisi on valaistu. 23. Jos silmäsi ovat huonot, koko ruumiisi on pimeä. Jos siis se valo, joka sinussa on, on pimeyttä, millainen onkaan pimeys! 24. "Kukaan ei voi palvella kahta herraa. Jos hän toista rakastaa, hän vihaa toista; jos hän toista pitää arvossa, hän halveksii toista. Te ette voi palvella sekä Jumalaa että mammonaa.*

JOHDANTO

- a. Tämän päivän evankeliumi teksti on kappale maailman kuuluisimmasta saarnasta eli Jeesuksen vuorisaarnasta. Vuorisaarnan keskellä on jakso (6:1–7:6), jossa Jeesus painaa sormensa yhdeksään keskeiseen kohtaan, joissa ihmisen mieli jakaantuu helposti kahteen vastakkaiseen suuntaan. Nämä kahdensuuntaiset ja ihmismieltä jakavat alueet liittyvät hyviin tekoihin (6:1–4), rukoukseen (6:5–15), paastoon (6:16–18), aarteiden kokoamiseen (6:19–21), katseen suuntaan (6:22–23), kuuliaisuuteen (6:24), huoleen ja huolehtimiseen (6:25–34), tuomitsemiseen (7:1–5) ja elämän pyhien arvojen kunnioittamiseen (7:6).
- b. Tänäpäin Jeesus painaa sormensa mainituista yhdeksästä asiasta neljänteen, viidenteen ja kuudenteen kohtaan: a) Aarteita voidaan koota kahteen paikkaan, taivaaseen ja maan päälle (j. 19–21). b) Hyvä voi muuttua käsissämme pahaksi, valo jopa pimeydeksi (j. 22–23) ja c) Voimme koettaa hajottaa uskollisuutemme vastakkaisiin suuntiin, palvelemaan sekä Jumalaa että mammonaa (j. 24). – Mainitun kolmen asian / pikkuvertauksen / metaforan ytimenä on ajallisten ja iankaikkisten suhde.
- c. Teksti on eräissä mielessä vaikea. Se tulee liian lähelle. Sen tähden luulen monen papin puhuvan tämän päivän saarnassaan kolmannen maailman ongelmista ja ehkä kansanvälisestä valuuttarahastosta tai jostakin sellaisesta. Silloin pystyy pitämään objektiivisen saarnan, jota eivät sekoita saarnaajan omat enempää kuin kuulijoidenkaan asiat. – Ja nyt matkaan:

1. AARRE (6:19–21)

Ensimmäisenä Jeesus esittää aarrevertauksen: *Älkää kootko itsellenne aarteita maan päälle. Täällä tekevät koi ja ruoste tuhojaan ja varkaat murtautuvat sisään ja varastavat. Kootkaa itsellenne aarteita taivaaseen. Siellä ei koi eikä ruoste tee tuhojaan eivätkä varkaat murtaudu sisään ja varasta. Missä on aarteesi, siellä on myös sydämesi.*

1.1. Älkää kootko itsellenne aarteita maan päälle

Näissä jakeissa kiinnitämme kolmeen asiaan huomion. Ensimmäiseksi Jeesus sanoo: ”Älkää kootko itsellenne aarteita maan päälle.”

1.1.1. Mitä maanpäälliset aarteet ovat?

Mitä maanpäälliset aarteet ovat? Eikö sitä, mihin sisimpämme on *kiintynyt* niin, että se on meille kalleinta maan päällä. Sitä, minkä saadaksemme ja säilyttääksemme olemme valmiit tekemään kaikkemme.

Rikkaalla on usein aarteena ajalliset: Näin oli Raamatussa niin sanotun rikkaan nuorukaisen laita. Hänestä Jeesus sanoo, että hän meni murheellisena pois sen tähden, että hänellä oli paljon omaisuutta (Mt 19:22). Samoin oli myös niin sanotun rikkaan miehen laita, jonka maa kasvoi hyvin ja joka kokosi aarteita maan päälle ja unohti ne rikkaudet, jotka ovat Jumalan luona (Lk 12:21).

Mutta myös *köyhällä* voi olla aarteena ajalliset: Kun rikkaan aarteena on se, mitä hänellä on, köyhän aarteena on se, mitä hänellä ei ole. Rikkaan tavoin köyhäkin voi ajatella, että raha ja omaisuus on onnen edellytys, aarre. Sen tähden köyhä voi katkerana, otsa kurtussa, käsi nyrkissä ja kirous huulilla tiukasti taistella saadakseen itselleen aarretta, jota hänellä ei ole.

Sanat rikas ja köyhä ovatkin itse asiassa varsin *epämääräisiä* käsitteitä, sillä köyhin ei ole se, jolla ei ole mitään, vaan se, joka tahtoo aina lisää. Mammonan orjalla on aina liian vähän, olipa hänellä rahaa ja omaisuutta sitten kuinka paljon tai vähän tahansa.

Jeesuksen eskatologisesta puheesta Mt 24 saa sen käsityksen, että varsinkin *viimeisten aikojen* ihmisillä ovat aarteena ajalliset. Paavalikin sanoo olevan heille tunnusomaista, että ”heidän mielensä on maallisiin”, toisin sanoen he eivät muuta tavoittelekaan.

1.1.2. Maanpäälliset aarteet eivät ole pysyviä

Maanpäälliset aarteet eivät ole pysyviä. Ne ovat *katoavia* tavalla tai toisella. Jeesus tuo esille sen ajan pahimmat omaisuuden tuhoajat: *koin*, joka tuhosi hienoimmatkin vaatteet, *ruosteen*, joka tuhosi metalliesineet ja *varkaat*, jotka veivät sen ajan saviseinistä läpi murtautumalla arvokkaan omaisuuden. Mikään ei ollut turvassa sen ajan maailmassa.

Oman aikamme ihmisillä on monet keinot vastaaviin ongelmiin. Mutta *meidän omaisuutemme* voi myös mennä *yllättäen* inflaation, työttömyyden, konkurssin, laman, velkatakauksien tai pörssiromahduksen vuoksi. Mikään pelkästään ajallinen ei ole turvassa meidänkään maailmassamme.

Ja vaikka olisikin, *joudumme lopulta luopumaan ajallisista joka tapauksessa. Järkemme* voi kerran tylsistyä niin, ettemme kykene enää laskemaan rahojamme. *Silmämme* voi

himmettä niin, etteivät ne voi enää ihailla sitä, mikä oli ennen meille taivasta ihanampaa. *Jalat* voivat kangistua niin, etteivät ne jaksa enää juosta niillä teillä, jotka olivat taivaan tietä suloisemmat. *Kädet* voivat vavista niin, etteivät ne voi enää pidellä aarretta, joka katsottiin elämän kruunua arvokkaammaksi. Ja lopulta *kuoleman* tullessa täytyy kaikki maalliset aarteet jättää tänne. Mitään emme voi ottaa mukaamme.

Saarnaajan kirjan sanomaa pidetään sen tekijän Salomon eräänlaisena omaelämäkertana. Hänellä oli kaikkea enemmän kuin tarpeeksi. Ja mitä hän siitä sanoo? Kirjan sanoma paljastuu, kun tarkataan kirjoittajan sanakäännteitä, jotka useimmin kirjassa toistuvat: ”auringon alla” esiintyy noin 30 kertaa, ”turhuus” 37 kertaa. Salomon tarkoitus on osoittaa, että kaikki tässä maailmassa ja ihmiselämässä, kaikki ”auringon alla” (so. mikä on pelkästään tämänpuoleista) on ”turhuutta”, jopa ”turhuuksien turhuutta”.

Raamatun hurskas *Job* kävi kovan koulun läpi. Hän todistaa: ”Alastomana minä tulin äitini kohdusta, alastomana palaan täältä” (Jb 1:21).

1.2. Kootkaa itsellenne aarteita taivaaseen

Toisena asiana Jeesus sanoo aarrevertauksessa: ”*Kootkaa itsellenne aarteita taivaaseen.*”

1.2.1. Mitä ovat taivaalliset aarteet?

Mitä taivaalliset aarteet ovat? Me laulamme *Runebergin virressä* 183: (1) ”On meillä aarre verraton, se kalliimpi on kultaa. Myös jalokivi kallein on sen rinnalla vain multaa. Näin suuren lahjan taivaasta me saimme omaksemme, *sanansa* Herra Jumala kun antoi aarteeksemme. (2) Kun ruoste, koi ja aika syö muun kaiken säälimättä, kun usein päättyy ihmistyö valmiiksi ehtimättä, kun maa ja taivas häviää ja aika loppuu kerran, silloinkin horjumatta jää tuo *pyhä sana Herran.*”

Oikein on Runeberg nähnyt, sillä Jeesus sanoo: ”Taivas ja maa katoavat, mutta minun *sanani* eivät koskaan katoa” (Mt 24:35).

Jeesus puhuu tekstissämme taivaallisista aarteista *monikossa*. On siis olemassa täällä maan päällä muutakin kuin Jumalan oma sana, joka on tarkoitettu katoamattomaksi ja iankaikkisuutta varten. Ainakin me ihmiset, Jumalan kuviksi luodut, olemme sellaisia.

1.2.2. Miten taivaallisia aarteita kootaan?

Miten taivaallisia aarteita kootaan? Siten että päivittäin *ravitsemme itseämme Jumalan iankaikkisella sanalla*, jotta pysyisimme uskossa Jeesukseen ja pidämme sekä omana että toisten *tärkeimpänä asiana pääsyä iankaikkiseen elämään*. Sen tähden meidän tulee ahkeroida, jotta evankeliumi tulisi kaikkialla julistetuksi ja mahdollisimman moni voisi ottaa sen vastaan.

Kerrotaan Rooman keisari Deciuksen vainojen ajoilta 200-luvulta, kuinka hänen sotilaansa tunkeutuivat erääseen kirkkoon löytääkseen sieltä kristittyjen aarteita. Komentaja vaati diakoni Laurentiusta: ”Näyttäkää minulle aarteenne heti!” Laurentius osoitti leskiä ja orpoja, joita kirkossa ruokittiin parhaillaan, sairaita, joita hoidettiin ja köyhiä, joita autettiin. Laurentius sanoi: ”Nämä ovat kirkkomme aarteet!”.

1.3. Ihminen on sidottu aarteeseensa

Kolmantena asiana aarrevertauksessaan Jeesus sanoo: ”*Missä on aarteesi, siellä on myös sydämesi.*”

Minne aarteemme joutuu, sinne joudumme itsekin. Jos aarteemme hukkuu, mekin hukumme. Mutta jos aarteemme pääsee taivaaseen, mekin pääsemme.

Syyskuun 7. päivän 1929 Näsijärvellä Tampereella upposi 35 metrin nopeudella puhaltaneessa syysmyrskyssä *Kuru-niminen matkustajalaiva*. Tuossa Pohjoismaiden pahimmassa sisävesillä tapahtuneessa onnettomuudessa hukkuu 138 matkustajaa. Onnettomuuden yhteydessä kerrotaan eräästä miehestä, joka piti toisella kädellään pelastusrenkaasta ja toisessa kädessään raahasi salkkuaan. Häntä kehoitettiin tarttumaan molemmin käsin pelastusrenkaaseen, mutta turhaan, sillä miehellä oli salkussaan paljon rahaa. Seuraavan aallon pyyhkäistessä yli, miehen ote irtosi pelastusrenkaasta ja hän vajosi syvyyteen. Aarteet veivät hänet mukanaan. Näin on myös hengellisesti.

Jos Jeesus ja taivaalliset ovat aarteemme, meidät korotetaan sinne, missä Jeesus jo on. Paavali kirjoittaa 1 Kr 15. luvussa: ”*Sillä niin kuin kaikki ihmiset Aadamista osallisina kuolevat, niin myös kaikki Kristuksesta osallisina tehdään eläviksi, jokainen vuorollaan: esikoisena Kristus ja sen jälkeen Kristuksen omat, kun hän tulee. (1 Kr 15:22–23.)* Ensimmäisessä kirjeessään Tessalonikalaisille Paavali muistuttaa vielä: ”... ja niin me saamme aina olla Herran kanssa”. Samalla hän neuvoo: ”*lohduttakaa / rohkaiskaa (parakale,w) toisianne näillä sanoilla*” (1 Ts 4:17, 18.)

2. VALO (6:22–23)

Toisena Jeesus esittää valovertauksen: *Silmä on ruumiin lamppu. Jos silmäsi on terve, koko ruumiisi on valaistu. Jos silmäsi ovat huonot, koko ruumiisi on pimeä. Jos siis se valo, joka sinussa on, on pimeyttä, millainen onkaan pimeys!*

2.1. Ihminen on kuin huone, jonka *ikkunana on hänen silmänsä*. Silmän tila määrää huoneen valoisuuden. Jos ikkuna on puhdas ja kunnossa, valo tulvii huoneeseen eli meihin, meidän olemukseemme. Ihmisen sisimpään tuleva valo riippuu siis silmän hengellisestä tilasta.

2.2. Jos taivasiamme ei ole kunnossa; jos ajallisista on tullut meidän aarteemme, silloin meiltä *puuttuu näkökyky kaikessa muussakin*. Kuljemme sokean tavoin pimeydessä. Hengellisessä sokeudessaan moni opetuslapsi vaihtaa meidänkin aikamamme *Juudaksen tavoin* Jeesuksen rahan ja elintasoon. Juudaksen mieletön menettely ei ole vain jokin 2000 vuoden takainen ainutkertainen tapaus. Oma aikamme on markkinatalousvetoisen materialismin läpikäyminen. Sen tuloksena Suomi on täynnä Juudaksia. Sellaista saa aikaan hengellinen silmäsairaus, hengellinen sokeus.

2.3. Sen sijaan jos meillä on aarre taivaassa eli jos taivasasia on kunnossa, silloin meillä on paremmin valoa järjestää elämässämme kohdalleen muutkin asiat.

3. KAHDEN HERRAN PALVELEMINEN (6:24)

Kolmas Jeesuksen vertaus puhuu kahden herran palvelemisesta: *Kukaan ei voi palvella kahta herraa. Jos hän toista rakastaa, hän vihaa toista; jos hän toista pitää arvossa, hän halveksii toista. Te ette voi palvella sekä Jumalaa että mammonaa.*

3.1. Jumalan *kymmenestä käskystä ensimmäinen* kuuluu: ”Minä olen Herra sinun Jumalasi. Älä pidä muita jumalia minun rinnallani.”

Maailmassa on lopultakin *vain kaksi herraa*, joista ihmisen on valittava. Kysymys on ensimmäisestä käskystä. Jumalan lahjojen ja luodun palveleminen Luojan sijasta on majesteettirikos, se on pakanuutta.

Tänään meiltä kysytään, kumpaa herraa me palvelemme: Jumalaa vai mammonaa, sillä molempien palvelijoita emme voi olla. Tämä Jeesuksen eteemme asettama valinta vielä korostuu, kun kerron, että alkukielessä ”palvella”-sanan paikalla on *douleu,w*, joka tulee sanasta *dou/loj, orja*. Sekä Jumala että mammona omistavat palvelijansa kokonaan. Orjana olemisen on kokoaikaista kuulumista isännälleen. Mammonan orjuus sitoo ihmisen niin kokonaan, ettei hän pysty olemaan Jumalan orja. Muuten, aramean / heprean kielen sana mammona on yksi Jeesuksen noin kymmenestä heprean / aramean sanasta evankeliumeissa.

3.2. VT:ssa yleinen näkemys omaisuudesta oli se, että *rikkaus on Jumalan antamaa siunausta*. Huomaamme tämän esimerkiksi kertomuksissa patriarkka *Abrahamista ja Jaakobista*. Jeesuskaan ei tuominnut varakkuutta. Monet kodit palvelivat Jeesusta ja hänen opetuslapsiaan varoillaan. Muistamme, kuinka Jeesus ristillä riippuessaan luovutti leskiäitinsä *Marian opetuslapsi Johanneksen hoiviin*. Miksi juuri Johanneksen? Ajattelen, että yksi syy siihen oli Johanneksen varallisuus. Johannes oli opetuslapsista varakkain. Hänellä oli kaksi vaurasta taloa: toinen Tiberiaassa, toinen Jerusalemissa. – Jeesus *kuitenkin varoittaa meitä mammonan vaarasta*. Hän tunsi ihmissydämen ja näki sen vaaran, minkä raha ja maallinen omaisuus tuo uskonelämälle ja elämänkruunulle.

Kun ihmiselle kirkastuu evankeliumista Jumalan armo, se vapauttaa hänet mammonan kiintymyksestä, joka on muutoin meidän normaalitilamme.

Sain yli 30 vuotta sitten *Varsinais-Suomesta puhelinsoiton* mieheltä, joka oli hiljakkoin tullut uskoon. Hän kertoi olevansa yksityisyritystä ja sanoi yrityksensä menestyvän hyvin. Hän kysyi Kansanlähetyseltä omaa lähetystyöntekijää. Hän oli päättänyt, että joka kymmenennen uuden työntekijän hänen yrityksensä palkkaa ulkomaille lähetystyöhön. Niin hän myös teki. Nyt samainen mies on jo taivaan Isän luona.

PÄÄTÖS

Kahden herran, Jumalan ja mammonan *merkittävin ero* on siinä, että mammona hukuttaa lopulta orjansa iankaikkisesti, mutta kolmiyhteinen iankaikkinen Jumala rakastaa orjiaan suunnattomasti. Hän on antanut Pojassaan henkensä pelastaakseen heidät heidän synneistään. Samalla hän haluaa tehdä heidät lapsikseen ja rakkaan Poikansa kanssaperillisiksi ja viedä heidät iankaikkiseen elämään taivaaseen.

Meille ei pitäisi tuottaa vaikeuksia valita, kumman palvelijoita haluamme olla. Ja asian ytimeen mennäkseni voin kertoa, että Jumala on jo tehnyt vallinnan. Hän on valinnut sinut jo ennen maailman perustamista Pojassaan ja liittänyt sinut kasteessasi Kristuksen yhteyteen.

Saatat miettiä, että eikö sinunkin pitäisi kuitenkin jotakin tehdä. Kerrotaan eräästä miehestä, joka tuli hengellisen kokouksen päätyttyä saarnaajan luo ja kysyi hätäntyneenä: ”Olisiko vielä jotakin tehtävissä, että hänkin pelastuisi?” Saarnaaja vastasi: ”Valitettavasti ei. Olette 2000 vuotta myöhässä.” Jo 2000 vuotta sitten Golgatalla tehtiin kaikki, mitä tarvitaan teidän pelastumiseksenne. Suostukaa siihen ja siinä kaikki.

Ystävä hyvä, tämä pitää paikkansa tänäänkin. Jeesuksen Golgatan työn tähden kaikki sinun syntisi on annettu sinulle anteeksi. Tämän vakuudeksi Jeesus kutsuu sinut tänään kanssaan aterialle, ruumiinsa ja verensä aterialle ehtoollispöytään. Se on samalla esimakua karitsan hääateriasta kerran taivaassa.

Aamen.

Virret: 532:1–7; 130; 203:1–7; 521–; (225; 226); 186:1–4